

6. Begrepsavklaring/definisjoner

- Kommunal planstrategi

Planstrategi er en oversikt over hvilke planoppgaver kommunen skal prioritere, samt en drøfting av strategiske valg knyttet til langsiktig arealbruk, miljøutfordringer og sektorenes virksomhet. Planstrategien oppdateres minst en gang per valgperiode.

- Planprogram

Planprogram er en oppskrift for gjennomføring av planarbeidet. Planprogrammet skal gjøre rede for formålet og forutsetningene for planarbeidet, tema og satsingsområder, alternativer, utredningsbehov, organisering og prosess, samt opplegg for medvirkning. Forslag til planprogram skal sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn.

- Samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel er verktøyet for helhetlig planlegging. Den tar stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for Nes-samfunnet og for kommunen som organisasjon. Den skal være grunnlag for kommunesektorenes planer og virksomhet og gjenspeiles i videre prioriteringer i handlings- og økonomiplan. Planen gjelder for alle som bor, lever eller arbeider i kommunen. Samfunnsdelen er en viktig arena for samordning mellom den enkelte sektors utfordringer og prioriteringer og kommunens samlede utvikling.

- Arealdel

I kommuneplanens arealdel fastsetter kommunestyret hva som er tillatt arealbruk, og hvilke restriksjoner som gjelder i kommunen gjennom arealformål, hensynssoner, planbestemmelser og retningslinjer. Den styrer bl.a. hvor og hvordan utbygging skal løses i kommunen, samtidig som den ivaretar viktige samfunns mål om å bygge bærekraftig og ta vare på kulturminner og landbruksarealer. Arealdelen er rettslig bindende for arealbruken i området. Formålet med planen er å skape langsiktighet og forutsigbarhet i politikk og arealbruk for kommunens innbyggere.

- Konsekvensutredning

Konsekvensutredningen skal identifisere og beskrive virkningene nye områder for utbygging har for miljø og samfunn. Den skal også inneholde en vurdering av de samlede arealbruksendringene i planen. Planprogrammet er styrende for hvilke tema som skal konsekvensutredes.

- Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse)

ROS-analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og om planlagt utbygging fører til endringer i risiko- og sårbarhetsforholdene.

- Visjon

En visjon kan beskrives som et bilde av en fremtidig, ønsket tilstand. Den skal være ambisiøs, gi oss tro på fremtiden, motivere oss og gi oss noe å strekke oss etter.

- Verdi

Verdier skal være retningsgivende for hvordan vi opptrer i arbeidshverdagen, hvordan vi møter menneskene og samfunnet vi er en del av. Et eksempel på en verdi er «inkluderende».

- Mål

Et mål er en tanke, ide eller intensjon om en ønsket fremtidig tilstand eller slutt punkt. Målet er det ønskede sluttresultatet. Kommuneplanen skal inneholde overordnede mål for utvikling av kommunesamfunnet og for kommunen som organisasjon. Ut fra kommunens visjoner kan kommunen utvikle satsingsområder eller hovedmål, som brytes ned til delmål og videre til handlingsprogram. Ofte formuleres målene som «slik vil vi».

- Satsingsområder

Områder som skal gis særlig prioritet. Omtales ofte som «hovedmål».

- Strategi

En strategi er målrealisering, det man vil gjøre for å oppnå målene. Sammen med målene skal de danne grunnlag for kommunens mer detaljerte handlingsprogrammer og budsjetter de nærmeste årene. Ofte formuleres strategier som «Slik gjør vi det»

- Bærekraft

Bærekraft er et begrep som brukes for å karakterisere økonomiske, sosiale, institusjonelle og miljømessige sider i et samfunn. Bærekraftig utvikling defineres som «utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov». Bærekraftig utvikling er et globalt begrep som er basert på solidaritet med kommende generasjoner, i tillegg til alle de som lever i dag. Det er en anerkjennelse av at vi bare har en klode, med en begrenset mengde ressurser, og at det er i vår felles interesse å ta vare på den.

- Medvirkning

Medvirkning gir befolkningen mulighet til å delta og medvirke til bedre planløsninger, og er en grunnleggende forutsetning i et lokaldemokrati. Befolkningens aktive rolle i planprosesser bidrar til å sikre gode løsninger som tar hensyn til alles behov, legger til rette for at alle berørte og interesserte kan komme til orde, fremmer kreativitet og engasjement.

- Tettsted

Tettsteder er geografiske avgrensede områder med boligbebyggelse. SSB definerer tettsted som en hussamling der det bor minst 200 personer og der avstanden mellom husene normalt ikke overstiger 50 meter.

- Prioritert tettsted

Prioritert tettsted er det stedet som har størst potensial i kommunen for å utvikle et bredt tilbud av handel, service og andre funksjoner som gjør at befolkningen her kan gå og sykle til daglige gjøremål, lokale arbeidsplasser og fritidsaktiviteter. Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus har definert Årnes som det prioriterte tettstedet i Nes. Planen har føringer om at 80-90 % av all vekst skal foregå innenfor prioriterte tettsteder.

- Vedlikeholdsvekst

Vekst med sikte på å opprettholde stabile bomiljø og utnytte etablert sosial og teknisk infrastruktur. Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus definerer at andre tettsteder i kommunen kan ha vedlikeholdsvekst.

- LNF

LNF er en forkortelse for landbruks-, natur- og friluftsområder. I LNF-områder er det ikke tillatt med utbygging som ikke er direkte i tilknytning til landbruk eller stedbunden næring. Fradeling av byggetomter til annet formål enn landbruk, samt fradeling av tomt med eksisterende landbruksbebyggelse til annen bruk, vil være i strid med planen.

- LNF spredt

LNF-områder med spredt utbygging er LNF-områder hvor det, i tillegg til nødvendig landbruksbebyggelse, også kan tillates spredt bolig, fritids- eller næringsbebyggelse. Områdets karakter skal være åpen og ikke tett bebygget. Det er et krav om at planen både angir omfang, lokalisering og type bebyggelse og formål som tillates.

- Utbyggingsstruktur

Utbyggingsstruktur er måten det er bygd ut på. Det beskriver hvordan ulike byggeområder, rekreasjonsområder og kommunikasjonslinjer er lokalisert i forhold til hverandre og tettheten i utbyggingsområdene.

- ABC-prinsippet

Målsetningen med ABC-prinsippet er at lokalisering av næringsvirksomheter skal gi mindre bilbruk, sikre gjensidig tilgjengelighet mellom næringsvirksomheter og andre tilbud, arbeidstagere og besøkende, og et godt tettstedsmiljø. Eksisterende og framtidige områder for næringsvirksomhet klassifiseres som A-, B- eller C-områder etter tilgjengelighet virksomhetene har til kollektiv, sykkelveier, hovedveier og boligområder. A-områder er sentrale områder med god tilgang til kollektiv, - sykkel- og gange. Bedrifter som lokaliseres i A-områder er gjerne kontorbedrifter med mange ansatte eller besøkende. B-områder ligger gjerne i tilknytning til tettsteder eller har god tilgang til hovedveinettet. C-områder er for virksomheter som kan være forurensende (for eksempel støv og støy) og som derfor bør ligge adskilt/skjermet fra tettstedene.

- Kommune 3-0

Kommune 3.0 kalles også en samskapingskommune, som innebærer at kommunen, innbyggere, frivillige og næringsliv løser offentlige oppgaver sammen og at samfunnets ressurser mobiliseres.

- Rullering

Rullering vil si å oppdatere gjeldende kommuneplan, eller utarbeide en ny kommuneplan.

- Offentlig ettersyn

Offentlig ettersyn eller høring innebærer at man får anledning til å sette seg inn i planen og kan komme med innspill. Dokumentene i saken er fysisk og praktisk tilgjengelig for enhver og kan studeres på et nærmere angitt sted, samt digitalt. Stedene er ofte rådhuset eller biblioteket.

- Sysselsettingsandel

Sysselsettingsandelen er andelen av befolkningen i alderen 15-74 år som er sysselsatt med minst én times inntektsgivende arbeid i uken. De som ikke er sysselsatte, er arbeidsledige eller utenfor arbeidsstyrken.

- Sirkulærøkonomi

I sirkulærøkonomi må produktene vare så lenge som mulig, repareres, oppgraderes og i større grad brukes om igjen. Når produktene ikke kan brukes om igjen, kan avfallet materialgjenvinnes og brukes som råvarer i ny produksjon. Slik utnyttes de samme ressursene flere ganger og minst mulig går tapt.